

Beleidsplan 2025 - 2029

De missie van de Stichting Volkssterrenwacht Copernicus is het populariseren van en bekendmaken met sterrenkunde en aanverwante wetenschappen voor een breed publiek.

Overveen, 12 november 2025

Postadres: Tetterodeweg 27A, 2051EG
Telefoon: 023-5383339 (tijdens openingsuren)
Mail: info@sterrenwachtcopernicus.nl
Web: <https://sterrenwachtcopernicus.nl>
Bank: NL59 INGB 0003 1593 15
KvK: 41222379
RSIN: 005819891

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	2
Missie	3
Visie	3
Kernactiviteiten	4
Doelstellingen	5
Drukke bezoekersstromen opvangen zonder kwaliteitsverlies	5
Huisvesting veiligstellen en ruimte beter benutten	6
Verwerving van inkomsten	7
Beheer en de besteding van het vermogen	7
Organisatie	8
Bestuurssamenstelling	8
Beloningsbeleid	8
Vrijwilligers	8

Inleiding

Sterrenwacht Copernicus is een plek waar verwondering en wetenschap samenkomen. Met openstellingen, lezingen, cursussen en speciale evenementen brengen we de sterrenkunde dichtbij. Voor jong en oud, voor nieuwsgierigen en voor toevallige voorbijgangers. Onze vrijwilligers zorgen dat bezoekers niet alleen door de telescoop kijken, maar ook begrijpen wat ze zien. We maken de kosmos tastbaar, laagdrempelig en inspirerend, gebaseerd op echte wetenschap. Dit beleidsplan schetst hoe we dit doen en blijven doen.

Missie

Het populariseren van en bekendmaken met sterrenkunde en aanverwante wetenschappen voor een breed publiek.

Visie

In de visie van het bestuur van de stichting is het belangrijk dat:

Activiteiten die we aanbieden laagdrempelig zijn en aantrekkelijk voor een zo breed mogelijk publiek. De algemene openstellingen voor het publiek zijn daarom gratis. De lezingen en bijzondere evenementen bieden we aan voor kostendekkende prijzen. Ook inhoudelijk streeft het bestuur naar laagdrempeligheid: astronomische onderwerpen worden op eenvoudige wijze uitgelegd en gevisualiseerd, er is geen specifieke voorkennis of een zeker opleidingsniveau vereist.

Inhoud van activiteiten is gebaseerd op wetenschappelijke feiten en inzichten. Wetenschappelijke ontwikkelingen worden vertaald naar populair-wetenschappelijke inhoud van de cursussen en presentaties. We nodigen wetenschappers uit om lezingen te geven en stimuleren kennisontwikkeling bij de vrijwilligers.

Kinderen en jongeren kunnen kennismaken met de sterrenkunde, mede als onderdeel van hun oriëntatie op studie- en loopbaankeuze. Daartoe ontvangt en gaat de stichting langs bij scholen, en biedt individuele hulp en begeleiding als mogelijk.

We toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht geslacht, leeftijd, ras, beperking, geaardheid of maatschappelijke achtergrond.

We verbonden zijn met andere volkssterrenwachten en in algemene zin bijdragen aan een gezond netwerk. De stichting neemt een plaats in in het maatschappelijk veld, en werkt daarin goed samen met overheden, maatschappelijke instellingen en organisaties, bedrijven en particulieren in de nabije omgeving van de sterrenwacht. De stichting betreft vrijwilligers en donateurs periodiek over de gang van zaken binnen.

Kernactiviteiten

Publieksopenstellingen op elke vrijdagavond en de eerste zaterdag van de maand. Een team van vrijwilligers ontvangt bezoekers, geeft korte presentaties en beantwoordt vragen. Onder begeleiding kunnen bezoekers door de telescopen van de sterrenwacht de hemel bewonderen. Jaarlijks ontvangt de sterrenwacht zo'n 4.000 bezoekers tijdens de algemene openstellingen. Toegang tot deze openstellingen is gratis.

Bijzondere evenementen bieden extra verdieping voor bezoekers. De sterrenwacht doet mee aan landelijke initiatieven zoals de Nacht van de Nacht, de Landelijke Sterrenkijkdagen en het Weekend van de Wetenschap. Daarnaast organiseert de sterrenwacht zelf extra evenementen tijdens unieke hemelverschijnselen zoals een zonsverduistering of een komeet. Toegang voor deze evenementen is veelal te reserveren, voor lage kosten.

Scholen en groepen kunnen buiten de reguliere openingstijden een bezoek aan de sterrenwacht reserveren. Voor scholen heeft de sterrenwacht een speciale jeugdafdeling die ook soms bij de scholen langsgaat. De sterrenwacht ontvangt ook verenigingen, scoutings en losse groepen zoals verjaardagen. Voor deze maatwerkprogramma's wordt een vergoeding gevraagd.

Lezingen worden georganiseerd op elke derde donderdag van de maand. Hiervoor nodigen we externe sprekers uit met gevarieerde sterrenkundige achtergronden. Tijdens deze lezingen zijn alle 60 beschikbare stoelen vrijwel elke keer uitverkocht. De toegangsprijs van de lezing is kostendekkend, en donateurs krijgen korting.

Cursussen zijn een belangrijk onderdeel van de sterrenwacht. De basiscursus sterrenkunde wordt twee keer per jaar gegeven. Deze cursus is bestemd voor iedereen die een algemeen begrip over de sterrenkunde wil ontwikkelen. Specifieke voorkennis is niet vereist. Meer dan 50 deelnemers per jaar volgen deze cursus, in twee stromingen. Voor deze cursus vragen we cursusgeld. Incidenteel worden andere cursussen aangeboden.

Donateursactiviteiten richten zich op degenen die Sterrenwacht Copernicus jaarlijks met een vaste bijdrage steunen. Voor hen worden speciale waarneemavonden georganiseerd die exclusief toegankelijk zijn voor donateurs. Daarnaast ontvangen donateurs vier keer per jaar het blad Contacten, waarmee ze worden geïnformeerd over het wel en wee van de sterrenwacht, en waarin interessante astronomische artikelen staan.

De Werkgroep Astrofotografie organiseert bijeenkomsten voor mensen met een belangstelling voor het fotograferen van de sterrenhemel. Hierbij delen ze hun kennis, ervaring en foto's van hemelobjecten.

Doelstellingen

De sterrenwacht blijft een toonaangevend kennis- en belevingscentrum in de regio, en groeit al jaren in activiteiten, vrijwilligers en vooral ook in bezoekersaantallen. Hierbij komen nieuwe uitdagingen, waar de doelstellingen op gericht zijn.

Ook blijft de huisvesting een lopend punt van aandacht. De huurovereenkomst eindigt in 2029, en het is nog onzeker of deze kan worden verlengd voor een nieuwe langdurige termijn. Ook dit wordt onder de aandacht gebracht in de doelstellingen.

Drukke bezoekersstromen opvangen zonder kwaliteitsverlies

Bij meer dan honderd bezoekers op een open avond gaat de kwaliteit van het bezoek achteruit. In het seizoen 2025 is dit meerdere keren voorgekomen. De sterrenwacht neemt daarom de volgende stappen om meer bezoekers per avond te kunnen ontvangen, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit:

- De grootste limiterende factor is het gebouw. Daarom investeert de sterrenwacht in extra activiteiten voor buiten, zoals een radiotelescoop en een extra telescoop die snel op een van de pilaren kan worden gezet, en meer. Ook zoekt de sterrenwacht naar mogelijkheden om verkoop naar buiten te verplaatsen op heldere avonden.
- De sterrenwacht stelt een drukteplan voor vrijwilligers samen. Hierin staat hoe zij doorstroom effectief houden en meer ruimte kunnen creëren door bijvoorbeeld extra activiteiten op het terras te houden, zoals eerder beschreven.
- Bij publieksopenstellingen roostert de sterrenwacht meer vrijwilligers in, met een coördinator die de doorloop van bezoekers controleert, en zorgt dat het drukteplan wordt nageleefd.
- De sterrenwacht anticipeert op drukte en informeert bezoekers hier duidelijker over. Bezoekers zonder kinderen worden bijvoorbeeld aangeraden om later op de avond te komen. Ook kijkt de sterrenwacht in tijden van speciale gebeurtenissen (bijvoorbeeld kometen) of zij extra open kan.

Toch moet het bestuur ook rekening houden met minder gunstige of ingrijpende scenario's. De sterrenwacht is trots dat ze nog steeds **gratis open inloop** heeft voor

bezoekers. Zo is bezoek toegankelijk voor iedereen in de regio. Maar dit speelt ook een rol in de drukte, en maakt het moeilijk om bezoekersstromen te reguleren. Veel sterrenwachten pakken dit anders aan.

- Bij te hoge bezoekersaantallen wordt de gratis open inloop geherevalueerd, en wordt dit gewijzigd naar een ander systeem. Deze limiet is gezet op gemiddeld 150 bezoekers per avond. In de eerste helft van 2025 waren dit er al 130.
- Bij speciale evenementen wordt een tijdsloten reserveringssysteem gehanteerd, met lage kosten voor bezoekers. Hiermee is het aantal bezoekers gelimiteerd op 32 per uur, en dus maximaal 100 per avond. Ditzelfde systeem zou voor elke vrijdagavond in kunnen worden gezet.

Huisvesting veiligstellen en ruimte beter benutten

Om de toekomst van de sterrenwacht te waarborgen, bereidt de stichting zich voor op veranderingen, versterkt de samenwerking met partners en verbetert de faciliteiten voor zowel vrijwilligers als bezoekers.

- Het bestuur werkt aan een toekomstplan waarin wordt vastgelegd hoe wordt omgegaan met het aflopen van de huurovereenkomst in 2029, zodat de continuïteit en ontwikkeling van de sterrenwacht gewaarborgd blijven.
- De stichting stelt een doelgebonden financiële reserve samen voor een mogelijke verhuizing.
- De band met PWN wordt versterkt, evenals met de gemeenten Bloemendaal en Haarlem.
- De veiligheid van de huidige locatie wordt verbeterd door een veiligheidsplan en onderhoudsplan op te stellen.

Verwerving van inkomsten

De stichting onderscheidt drie stromen van inkomsten.

- Donaties, door vaste donateurs, of door eenmalige donaties van bezoekers.
- Cursusgelden, van de basiscursus in januari en september.
- Activiteiten, vanuit scholen, groepen, en speciale evenementen. Ook de inkomsten van de winkel worden hier geteld.

In het verleden was de stichting grotendeels afhankelijk van donaties. De inkomsten van donaties bleven over de afgelopen 10 jaar nagenoeg gelijk, maar de inkomsten van cursussen en activiteiten stegen. Hierdoor heeft de stichting nu drie pilaren van vergelijkbare inkomsten. Zo blijft de sterrenwacht opereren als een inkomstenstroom wegvalt.

Beheer en de besteding van het vermogen

De stichting houdt een bedrag aan liquide middelen aan dat bestemd is voor het opvangen van onverhoopt tegenvallende exploitatieresultaten, voor toekomstige onderhouds- en vervangingsinvesteringen, en voor reguliere uitgaven. Er wordt niet belegd in aandelen, obligaties of derivaten. Wel ontvangt de stichting rente op de spaarrekening.

De stichting bouwt een doelgebonden financiële reserve op voor een mogelijke verhuizing, zoals beschreven in de doelstellingen. Mocht dit risico niet langer aan de orde zijn, wordt deze reserve besteed aan een activiteiten-verbredend project.

De stichting ziet in de inkomsten en uitgaven van de afgelopen jaren een positief patroon, waardoor er budget is voor grote projecten en vernieuwingen, en alsnog het boekjaar positief af wordt gesloten.

Organisatie

Bestuurssamenstelling

- **Sarah Praal** voorzitter
- **Stijn de Ligt** voorzitter
- **Edwin Snoek** secretaris
- **René Bok** penningmeester
- **Patricia Bouwens** lid, vrijwilligers
- **Jorn Witteveen** lid, activiteiten
- **Andries Boon** gebouw en veiligheid

Beloningsbeleid

Alle bestuursleden zijn vrijwilliger, en tevens donateur van de stichting. De bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Door bestuursleden eventueel voorgesloten onkosten van de stichting worden vergoed op basis van overgelegde bewijsstukken.

Vrijwilligers

De stichting heeft geen personeel in dienst. De sterrenwacht wordt geheel gerund door vrijwilligers. Op dit moment zijn er ongeveer 40 actieve vrijwilligers. Elke vrijwilliger is nu minimaal circa één keer per maand ingeroosterd. Ook vrijwilligers ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden, enkel een incidentele reiskostenvergoeding.